

Михайло Міщенко
заступник директора
соціологічної служби
Центру Разумкова
(Україна, Київ)

ЯКБИ КМІСУ НЕ БУЛО, ЙОГО СЛІД БУЛО БИ ВИГАДАТИ

Ювілей будь-якої організації — досить умовна дата, оскільки на відміну від людини, яка до свого народження не має «передісторії», Київський міжнародний інститут соціології таку передісторію має в особі його співзасновників — Володимира Паніотто і Валерія Хмелька — двох вчених, у чомусь, мабуть, різних, але яких об'єднує, насамперед, творче начало, яке визначає не лише їхнє власне життя, але й, певною мірою, життя тих, хто їх оточує та з ними працює.

Вже по тому, як Паніотто представився, коли зайшов до нашої університетської аудиторії (це було ще на початку 80-х років минулого століття): «Прізвище моє запам'ятати важко, зате легко запам'ятати ім'я й по-батькові — мене звать Володимир Ілліч», — стало зрозуміло, що перед нами — неординарна людина з яскравим і невичерпним почуттям гумору, без якого, мабуть, нічого робити в науці. А у Валерія Євгеновича Хмелька мене завжди вражала точність формулювань і вміння «схопити» суть наукової проблеми, одночасно і «стратегічне» її бачення, і здатність вникати в деталі.

І Володимира Паніотто, і Валерія Хмелька поєднувало також небажання слідувати «накатаною колією» ідеологічних схем, чим свого часу грішила радянська соціологія. Загалом цих двох учених можна назвати «порушниками спокою» в українській соціологічній науці. Такими вони були, такими і залишаються досі. Тому не дивно, що їхні публікації викликають зацікавленість не лише науковців, але й усіх, хто небайдужий до

того, яким шляхом буде розвиватися українське суспільство. Можна сказати, що вони «приречені» були створити щось на кшталт КМІСу — інституції, покликаної втілювати їхні задуми.

Зараз важко уявити, якою була б українська соціологія, якби не було КМІСу, але однозначно можна сказати, що вона була би біднішою. Недарма у списку здобутків КМІСу часто вживається слово «вперше»: він був першою недержавною соціологічною дослідницькою установою в Україні, провів перші фокус-групи в Україні, брав участь у створенні першого в Україні Відкритого банку соціологічних даних. І цей список можна продовжувати.

«Невгамовність», пошук і застосування нових напрямів, підходів, методик дослідження — характерна риса КМІСу. Мабуть, це не завжди окупається з фінансової точки зору, але судячи з усього, без постійного пошуку нового ця організація просто не може існувати.

Можна говорити про існування «соціологічної школи КМІСу», яка виховала багатьох молодих науковців. І сьогоднішнє обличчя КМІСу вже формується не лише його керівниками, але й усіма його співробітниками, кожен з яких, без перебільшення, є цікавою індивідуальністю. У цьому сенсі можна говорити про існування своєрідної «енергетики КМІСу», яку практично неможливо описати, а можна тільки відчутти.

Тому, перефразовуючи слова Вольтера, можна сказати: «Якби КМІСу не було, його слід було би вигадати». ■